

М. А. Андрейчин

Грип

ГРИП гостра вірусна хвороба, що має епідемічне поширення і характеризується ураженням дихальних шляхів з вираженою інтоксикацією та катаральними явищами. Належить до групи гострих респіратор. хвороб і за рівнем захворюваності та тяжкістю перебігу займає в ній 1-е м. (щороку хворіє від 10 до 25 % населення, а під час великих спалахів - більшість людей з тимчасовою втратою працездатності). Вірус Г. вперше виділили англ. вірусологи В. Сміт, К. Ендрюс і П. Лейдло. Збудниками є РНК-вмісні віруси 3-х типів: А, В і С. В їхній білковій оболонці розміщені антигени (гемаглютинін і нейрамінідаза), які змінюються під впливом зовн. чинників. Найбільш виражену антигенну мінливість має вірус А, менш виражену - вірус В. Внаслідок появи нових їхніх антиген. варіантів розвиваються повторні захворювання і нові епідемії. Джерелом збудника є хвора людина. Осн. механізм передачі - крапельний, іноді вона відбувається побут. шляхом. Епідемії Г. А повторюються через кожні 1-2 р. і тривають 1-1,5 місяця. Кожні 20-40 р. спостерігається пандемія, під час якої Г. уражає 15-40 % населення і більше. Найбільша пандемія ввійшла в історію під назвою «іспанка» (1918-19; загинули бл. 20-30 млн людей). Вірус В викликає менш інтенсив. епідем. процес із підвищенням рівня захворюваності через кожні 3-4 р., вірус С - спорадичну захворюваність.

У хворих вірус розмножується у слизовій оболонці верхніх дихал. шляхів, спричиняючи запальні зміни. Інкубац. період триває від кількох год. до 2-х діб. Захворювання починається раптово з ознобу, головного болю і швидкого підвищення т-ри тіла. Згодом з'являються біль у м'язах, суглобах і попереково-крижовій ділянці, відчуття жару і активне потовиділення. У тяжких випадках можуть виникати запаморочення, порушення свідомості, судоми, блювання. На 2-3-тю добу розвиваються нежить, сухий болючий кашель. Обличчя стає червоним і одутлим, очі блищать, на губах і крилах носа з'являються герпетичні висипи, м'яке

піднебіння і задня стінка носоглотки – гіперемічні, іноді з зернистою висипкою. Тони серця послаблюються, в легенях виникають сухі хрипи. Гарячковий період триває 2-5, іноді – 6-7 діб, далі настає видужання, але в найближчі тижні зберігається астенія.

Як ускладнення часто розвиваються пневмонія, верхньощелепний синуїт, отит, загострюються супровідні хронічні захворювання (туберкульоз, ревматизм, нефрит тощо). Весь гарячковий період і наступні 2 дні хворий має дотримуватися ліжкового режиму. Рекомендують молочно-рослинну вітамінізовану дієту з вживанням великої кількості теплої підкисленої рідини (чай з лимоном, морс із журавлини), потогін. засобів (гарячі напої з плодів малини, квіток липи, бузини тощо) та застосуванням гірчичників. Із противірус. препаратів використовують ремантадин, оселтамівір, гропрінозин, аміксин, лаферон, людський лейкоцитарний інтерферон, у тяжких випадках – протигрипозний донорський гаммаглобулін. За індивід. показаннями призначають протикашлеві, жарознижувал. (лише при гіперпірексії), антибактеріал. (при бактеріал. ускладненнях) засоби.

Необхідні рання ізоляція хворого, вологе прибирання приміщення із застосуванням дезінфекц. розчинів, використання марлевих масок особами, які спілкуються з хворим. З метою попередження розповсюдження Г. у період підвищеної захворюваності відміняються масові заходи, на лікув. заклади накладається карантин. Для екстреної профілактики Г. осіб, які контактують з хворим, використовують ті ж противірусні препарати, що й для лікування. З метою специф. профілактики застосовують субодиничні вакцини з штамів вірусів А та В – вірогідних збудників нової епідемії. Протиепідем. дія розпочинається після імунізації не менше 70 % населення.

Бібліографічний опис:

Грип / М. А. Андрейчин // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. - Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31698>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).